

Ar fi putut fi stagflație

Interviu acordat publicației „Business Standard”, în data de 5 mai 2009

Lucian Croitoru

La începutul anului 2007, în multe țări, principala îngrijorare privind inflația era creșterea prețurilor la unele produse agricole, ale căror prețuri sunt, prin natura lor, volatile. Creșterea prelungită a prețurilor la aceste produse agricole poate determina creșterea inflației de bază, generând agflație. În România, prețurile la produsele vegetale, fructe și ouă au contribuit semnificativ la formarea inflației în perioada iulie 2007-mai 2008, după care contribuția lor s-a redus la zero în septembrie 2008.

Declanșarea crizei financiare în iulie 2007 a făcut ca problema agflației să se atenueze și să treacă în umbră. Căderea creditării în SUA, Europa și Japonia a creat spectrul recesiunii și treptat s-a creat impresia că inflația nu mai este o problemă. Din nou, pentru multe țări, pare că inflația și stagnarea economică se exclud reciproc, astfel că stagflația (coexistența inflației și a stagnării) nu pare să fie o problemă iminentă. Asta oferă confort decidenților pentru că permite inițierea de măsuri de stimulare a cererii care par să nu intre în conflict cu inflația.

Totuși, pentru România lucrurile stăteau diferit, iar la începutul anului 2009 stagflația părea să aibă șanse. Deși agflația nu mai era un pericol, la sfârșitul anului 2008 semnele transferării efectelor crizei financiare internaționale în România începeau să se vadă, devenind clare încă din ianuarie 2009. Producția a scăzut dramatic în Q4-2008 și probabil în Q1-2009. Exporturile au scăzut datorită scăderii masive a cererii externe pentru importuri din România. Încrederea a scăzut și ea, ceea ce a dus la scăderea finanțării externe în sectorul nefinanciar și la cvasi-stoparea creditării. Toate acestea au dus la scăderea masivă a cererii interne, care s-a reflectat în scăderea producției. Pe de altă parte, necesarul de finanțare externă relativ mare al României, încrederea redusă și scăderea finanțării externe au dus la deprecierea leului, care a alimentat inflația.

Acordul cu UE și FMI au schimbat această perspectivă. În timp ce datele continuă să arate că producția va avea o contracție semnificativă, probabilitatea ca inflația să crească s-a redus în mod notabil. Acordurile încheiate au refăcut încrederea în ceea ce privește stabilitatea leului. Rambursarea celor aproape 33 miliarde de euro (la cât se ridică, la începutul anului, datoria externă rambursabilă în 2009) nu mai poate pune presiune pe piața valutară în măsură să deprecieze leul. În plus, ajustarea fiscală s-a axat pe reducerea cheltuielilor, inclusiv a facturii salariilor și nu pe majorarea vreunui impozit major, care ar fi accentuat și scăderea producției și inflația.

Autoritățile si-au făcut treaba și au încheiat acordul cu FMI și UE. Măsurile prevăzute pentru ajustarea sectorului public sunt strict necesare iar implementarea politicilor convenite este principala provocare a anului 2009. Într-un fel, sectorul public este „dator” să facă ajustările prevăzute dacă avem în vedere că în 2008 a rămas în urma sectorului privat, care și-a redus deficitul extern cu aproximativ 4,2 puncte procentuale. Pe de altă parte, în ianuarie și februarie 2009 productivitatea muncii a scăzut iar salariile au crescut în industria prelucrătoare. Sectorul privat trebuie să inverseze aceste evoluții pentru a reduce costurile unitare ale muncii, a căror creștere, de obicei, se reflectă în creșterea inflației.